



Jak przeprowadzić ocenę podatności? (VAT Lite)

Załącznik 4

do przewodnika w zakresie środków bezpieczeństwa
dla miejsc i społeczności religijnych



Projekt jest finansowany z Funduszu Bezpieczeństwa
Wewnętrznej Unii Europejskiej – Policja.
Umowa o przyznanie grantu nr 101034230 – ProSPeReS
prosperes.eu



Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Materiał opublikowany w ramach projektu międzynarodowego
współfinansowanego ze środków programu
Ministra Edukacji i Nauki pn. „PMW” w latach 2021 – 2023;
umowa nr 5184/ISFPolice/2021/2.



Aby uzyskać dostęp do materiałów,
należy zeskanować kod QR.

Wstęp

Obiekty sakralne są uważane za szczególnie narażone na ataki ze względu na łatwą dostępność oraz ograniczenia w stosowaniu środków bezpieczeństwa.

Projekt ProSPeReS ma na celu zwiększenie poziomu ochrony w miejscach kultu, zachowując przy tym równowagę pomiędzy zastosowanymi środkami bezpieczeństwa a otwartym charakterem obiektu religijnego.

„Lepsza edukacja to lepsze zapobieganie, lepsza ochrona i lepsze reagowanie na różnego rodzaju zagrożenia i akty terrorystyczne, które mogą mieć miejsce w obiektach sakralnych, w tym ataki z użyciem materiałów chemicznych, biologicznych i radiologicznych”.

„Wszyscy odpowiadamy za bezpieczeństwo swoje i innych”.

Zastrzeżenie

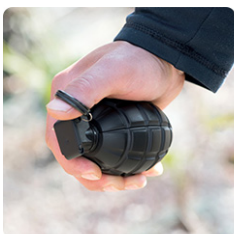
Niniejsza broszura nie zastępuje obowiązujących uregulowań prawnych. Jej celem jest przekazanie praktycznych rad. Nie tworzy ona żadnych nowych zobowiązań prawnych w zakresie bezpieczeństwa ani środków stosowanych w odpowiedzi na działania, których celem jest wyrządzenie szkody ludziom.

Wyłączenie odpowiedzialności

Należy pamiętać, że narzędzia do oceny podatności ProSPeReS w wersji Lite (ang. Vulnerability Assessment Tool Lite Version / VAT Lite) nie należy używać w odniesieniu do wydarzeń religijnych o dużej skali. W ich przypadku specjaliści od oceny ryzyka powinni przeprowadzić oficjalną ocenę ryzyka.

W zależności od wyników użytkownicy mogą również zapoznać się z opracowanymi przez ProSPeReS przewodnikami zawierającymi zalecenia co do środków i działań bezpieczeństwa. Są one dostępne na stronie: www.prosperes.eu

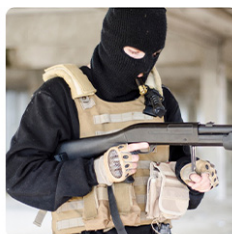
Atak z użyciem materiałów wybuchowych



Atak z użyciem noża lub innego ostrego narzędzia



Atak z użyciem broni palnej



Atak z użyciem pojazdu



Atak z użyciem CBRN



VAT Lite – Wytyczne

- 1 **Wydrukuj z Internetu MAPE** (np. z Google Maps) lub plan terenu (najlepiej w formacie A0 choć inne formaty też są dopuszczalne) z obiektami znajdującymi w danym miejscu kultu (MK) oraz jego otoczeniu, aż do głównych dróg dojazdowych (patrz przykład na szablonie A). Następnie wydrukuj naklejki ze strony 10 niniejszego dokumentu (nie jest to zalecane, jeśli mapa została wydrukowana w formacie A3 lub mniejszym).
- 2 **Podziel MK na trzy (3) strefy**, używając niezmywalnego markera, aby zaznaczyć 1) budynek i jego wnętrze, 2) bezpośrednią strefę zewnętrzną i 3) otoczenie (patrz szablon A).
- 3 **Umieść naklejki z najistotniejszymi rodzajami zagrożeń** (patrz legenda dotycząca naklejek) w każdej strefie lub wypisz rodzaje zagrożeń na karteczkach samoprzylepnych i umieść je w miejscach na mapie, w których te zagrożenia mogą wystąpić lub wystąpiły. Staraj się umieszczać zagrożenia w miejscach w strefie, w których zazwyczaj gromadzi się dużo ludzi.
- 4 **Wypełnij szablon B z informacjami o głównym obiekcie oraz wskazaną listę kontrolną.**
- 5 **Rozpocznij analizę ryzyka, wypełniając szablon C z wykorzystaniem matrycy ryzyka.**
- 6 **Zakończ ocenę za pomocą VAT Lite**, wypełniając tabelę poziomów ryzyka dla każdej fazy w szablonie D.

Przykład:

Aby ocenić poziom ochrony obiektu sakralnego, jego zarządca decyduje się na przeprowadzenie szybkiej oceny podatności. Pozwoli to określić, czy obiekt jest zabezpieczony (przynajmniej na podstawowym poziomie) przed zagrożeniami takimi jak atak poprzez taranowanie pojazdem. Po wykonaniu poprzedniego kroku z formularza VAT Lite zarządca obiektu odbędzie naradę z innymi kompetentnymi pracownikami, którzy znają operacje i działania prowadzone na terenie obiektu oraz znajdujące się w nim przedmioty, a także konsekwencje i prawdopodobieństwo ataków na obiekt.

Na początku zostaną omówione konsekwencje wjechania rozjeżdżonej ciężarówką na dziedziniec obiektu, gdzie zgromadzili się wierni. Gdyby w trakcie ataku znajdowało się tam ponad 100 osób, liczba ofiar mogłaby być dość duża. Dlatego w tabeli 5 obok punktu „atak z użyciem pojazdu” należy wpisać „DUŻE” konsekwencje. Następnie zostanie rozważone prawdopodobieństwo ataku z uwzględnieniem istotnych czynników ryzyka (np. przejawy nienawiści wobec danej wspólnoty religijnej lub podobne akty na terenie innych miejsc kultu). W tym przykładzie nie wskazano żadnych oznak podejrzanego zachowania, ale zauważalne są pewne napięcia. Zarządca i pracownicy oceniają prawdopodobieństwo ataku na „ŚREDNIE”. Ostatnim krokiem jest pomnożenie konsekwencji i prawdopodobieństwa przy użyciu udostępnionej matrycy ryzyka, aby uzyskać ostateczny wynik ryzyka dla omawianego ataku. Patrząc na matrycę ryzyka **DUŻE** konsekwencje x **ŚREDNIE** prawdopodobieństwo = **DUŻY** poziom ryzyka.

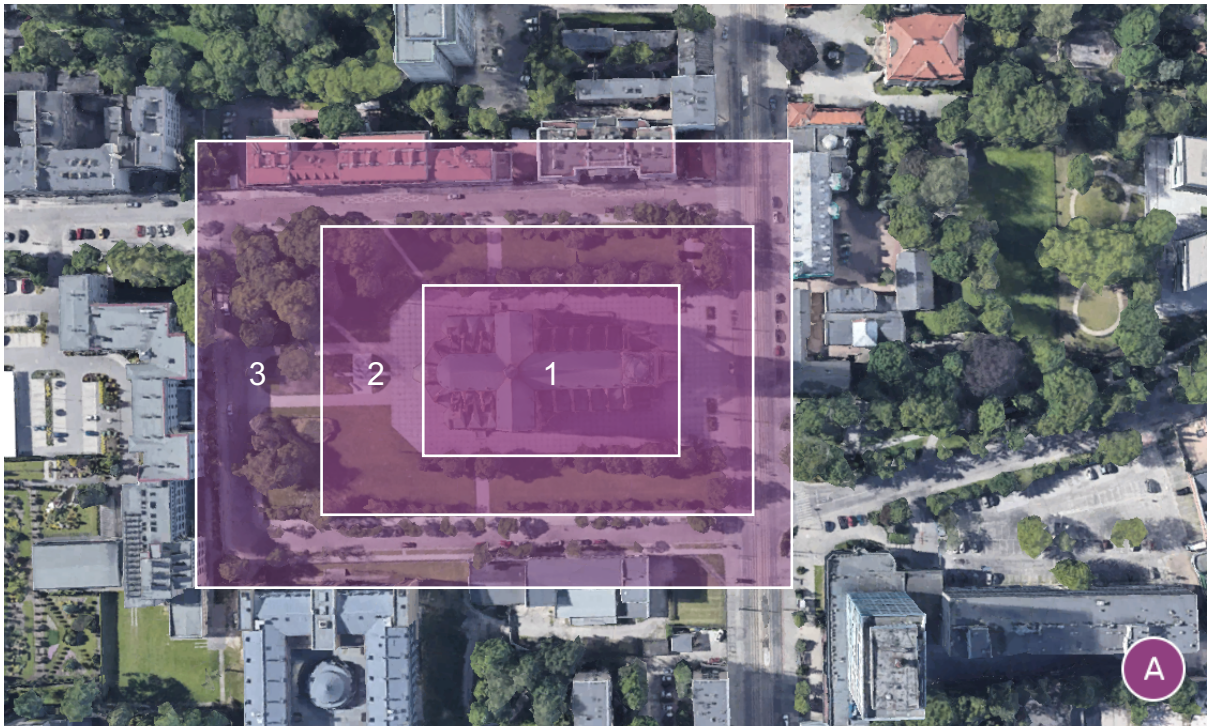
		Prawdopodobieństwo				
		Bardzo małe	Małe	Średnie	Duże	Bardzo duże
Konsekwencje	Bardzo małe	Bardzo małe	Bardzo małe	Małe	Małe	Średnie
	Małe	Bardzo małe	Małe	Średnie	Średnie	Duże
	Średnie	Małe	Średnie	Średnie	Duże	Duże
	Duże	Małe	Średnie	Duże	Duże	Bardzo duże
	Bardzo duże	Średnie	Duże	Duże	Bardzo duże	Bardzo duże

VAT Lite – Formularz A

2

Wydrukuj mapę interesującego Cię miejsca kultu. Podziel obiekt na trzy (3) strefy za pomocą długopisu lub markerów. Aby wskazać 1) budynek i jego wnętrze, 2) bezpośrednie otoczenie zewnętrzne i 3) otaczający obszar.

Jak pokazano na przykładach A i B:



Rzeczywisty przykład warsztatu VAT Lite

Strefa 1
WNĘTRZE (wnętrze MK)

Strefa 2
STREFA ZEWNĘTRZNA
(bezpośrednia strefa zewnętrzna MK)

Strefa 3
OTOCZENIE MK
(parking, teren wokół MK)



VAT Lite – Formularz B

4

INFORMACJE O GŁÓWNYM OBIEKCIE	
Nazwa/adres głównego obiektu	
Opis, data i czas działania	
Kogo należy wezwać w sytuacji kryzysowej	
Data oceny	

Lista kontrolna		Tak	Nie	N/D
STREFA 1	Czy zastosowano środki kontroli dostępu zwiedzających (np. urządzenia rentgenowskie do prześwietlania bagażu, bramki z wykrywaczami metalu itp.) Trudność: 2			
	Czy główne drzwi i okna lub główny punkt dostępu są zamknięte po godzinach otwarcia? Jeżeli miejsce kultu jest otwarte 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, właściwa odpowiedź to „NIE” Trudność: 1			
	Czy na oknach zainstalowano mechanizmy blokujące, kraty lub inne materiały (np. odporne na uderzenia folie okienne lub zbrojone szkło), które zapobiegają włamaniu lub wrzuceniu do budynku niebezpiecznych przedmiotów? Trudność: 1			
	Czy zainstalowano system monitoringu za pomocą kamer (CCTV) do nadzorowania miejsc w budynku, w których gromadzą się ludzie lub przechowywane są wartościowe przedmioty? Trudność: 2			
	Czy funkcjonuje system bezpieczeństwa z cichym alarmem, który jest połączony z policją lub prywatną firmą ochroniarską? Trudność: 2			
	Czy zainstalowano alarm przeciwpożarowy? Trudność: 2			
	Czy przed miejscem kultu znajdują się oznaczenia informujące o istniejących środkach bezpieczeństwa wewnątrz obiektu (np. system monitoringu lub ochrona)? Trudność: 1			
	Czy w głównym budynku są wyjścia awaryjne? Trudność: 3			
	Czy w miejscu kultu wdrożono procedurę monitorowania przez personel przesyłek lub przedmiotów otrzymywanych w miejscu kultu? Jeśli do miejsca kultu nie przychodzą żadne przesyłki, należy pominąć to pytanie. Trudność: 3			
Czy w miejscu kultu wdrożono środki bezpieczeństwa lub procedury dotyczące pozostawionych podejrzanych przedmiotów? Trudność: 2				
STREFA 2	Czy główna brama jest zamykana po godzinach otwarcia? Jeśli nie ma takiej bramy, należy odpowiedzieć „NIE”. Trudność: 1			
	Czy istnieją jakieś środki (np. pacholki, elementy małej architektury), które zapobiegają wjeżdżaniu (rozpędzonych) samochodów na teren poza głównym budynkiem, gdzie gromadzą się ludzie? Trudność: 3			
	Jeśli na terenie miejsca kultu znajduje się parking, czy jest wyposażony w środki kontroli dostępu wjeżdżających samochodów? Jeśli w tej strefie nie ma parkingu, należy pominąć to pytanie Trudność: 2			
	Jeśli na terenie miejscu kultu jest parking, czy jest on wystarczająco oświetlony? Jeśli w tej strefie nie ma parkingu, należy pominąć to pytanie Trudność: 2			
	Czy zainstalowano system monitoringu za pomocą kamer (CCTV), który może monitorować obszary na zewnątrz budynku, gdzie gromadzą się ludzie? Jeśli nie zainstalowano systemu monitoringu, należy pominąć to pytanie. Trudność: 2			
	Czy w okolicy budynku głównego jest wystarczające oświetlenie, aby wyeliminować ciemne miejsca i kryjówki? Trudność: 2			
STREFA 3	Jeśli do miejsca kultu przylega parking, czy jest on wyposażony w środki kontroli dostępu wjeżdżających samochodów? Jeśli w tej strefie nie ma parkingu, należy pominąć to pytanie Trudność: 3			
	Jeśli do miejsca kultu przylega parking, czy jest on wystarczająco oświetlony? Jeśli w tej strefie nie ma parkingu, należy pominąć to pytanie Trudność: 3			
	Czy w okolicy jest wystarczające oświetlenie, aby ułatwić monitorowanie i wyeliminować ciemne, odosobnione miejsca? Trudność: 1			
	Czy teren wokół miejsca kultu jest zwykle patrolowany przez policję? Trudność: 3			
	Czy w pobliżu są ulice, które umożliwiają rozpędzonym pojazdom bezpośredni dostęp do terenu miejsca kultu/miejsc gromadzenia się ludzi? Trudność: 2			
	Czy wokół miejsca kultu jest zazwyczaj zaparkowanych wiele pojazdów (np. aby umożliwić podłożenie bomby) Trudność: 1			
PYTANIA OGÓLNE	Czy pracownicy obsługujący miejsce kultu zostali przeszkoleni w zakresie procedur kryzysowych? Trudność: 3			
	Czy w przeszłości przeprowadzono jakieś próby reagowania w sytuacjach kryzysowych, aby sprawdzić, jak personel obiektu zachowa się w takich okolicznościach? Trudność: 3			
	Czy wyznaczono drogi ewakuacyjne? Trudność: 2			
	Czy drogi ewakuacyjne są drożne, aby ułatwić ewakuację? Trudność: 1			

PUNKTY:

--	--	--

* Punktacja pytań odzwierciedla złożoność/trudność wdrożenia możliwych środków bezpieczeństwa. Policzbę "nie".

** Pytania zostały wypełnione losowo jako przykład.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI RYZYKA DZIAŁANIE

Dla pytań o trudności 1 (niska)

Dla pytań o trudności 2 (średnia)

Dla pytań o trudności 3 (wysoka)

Kontynuuj wypełnianie szablonu VAT Lite i zastanów się nad możliwymi rozwiązaniami do samodzielnego wdrożenia.

Wypełnij VAT Lite i zastanów się nad rozwiązaniami. Może być konieczne skontaktowanie się z ekspertami, dostawcami rozwiązań technicznych lub projektantami urbanistycznymi w celu wdrożenia niektórych wymaganych rozwiązań.

Zaleca się skontaktowanie się z lokalnymi służbami publicznymi odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo lub prywatnym dostawcą rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa w celu przeprowadzenia dokładnej oceny ryzyka i pomocy w przyjęciu odpowiednich rozwiązań.

VAT Lite – Formularz C

5

Wypełnij 1 tabelę na strefę!

Konsekwencje – Pomyśl o ofiarach, uszkodzeniach lub obrażeniach, w oparciu o liczbę odwiedzających miejsce kultu oraz w oparciu o twoje doświadczenie i wiedzę.

Prawdopodobieństwo – Jak prawdopodobne jest wystąpienie tego zagrożenia w tej strefie, w oparciu o obecne środki bezpieczeństwa, incydenty z przeszłości i Twoją wiedzę / doświadczenie?

	Scenariusz dla danego typu zagrożenia	Konsekwencje (bardzo małe, małe, średnie lub duże bardzo duże)	Dlaczego?	Prawdopodobieństwo (bardzo małe, małe, średnie lub duże bardzo duże)	Dlaczego?	Konsekwencje x Prawdopodobieństwo (poziom ryzyka)
STREFA 1	Atak z użyciem noża lub innego ostrych narzędzia					
	Atak z użyciem broni palnej					
	Atak z użyciem pojazdu					
	Atak z użyciem materiałów wybuchowych (np. wrzuconych do budynku lub zainstalowanych w samochodzie)					
	Atak z użyciem CBRN					
STREFA 2	Atak z użyciem noża lub innego ostrych narzędzia					
	Atak z użyciem broni palnej					
	Atak z użyciem pojazdu					
	Atak z użyciem materiałów wybuchowych (np. wrzuconych do budynku lub zainstalowanych w samochodzie)					
	Atak z użyciem CBRN					
STREFA 3	Atak z użyciem noża lub innego ostrych narzędzia					
	Atak z użyciem broni palnej					
	Atak z użyciem pojazdu					
	Atak z użyciem materiałów wybuchowych (np. wrzuconych do budynku lub zainstalowanych w samochodzie)					
	Atak z użyciem CBRN					

Matryca ryzyka (Analiza ryzyka)

Aby uzyskać dostęp do materiałów, należy zeskanować kod QR.



		Prawdopodobieństwo				
		Bardzo małe	Małe	Średnie	Duże	Bardzo duże
Konsekwencje	Bardzo małe	Bardzo małe	Bardzo małe	Małe	Małe	Średnie
	Małe	Bardzo małe	Małe	Średnie	Średnie	Duże
	Średnie	Małe	Średnie	Średnie	Duże	Duże
	Duże	Małe	Średnie	Duże	Duże	Bardzo duże
	Bardzo duże	Średnie	Duże	Duże	Bardzo duże	Bardzo duże

VAT Lite – Formularz D

6

Ogólny poziom ryzyka

(Ocena ryzyka)

Poziom ryzyka: Odpowiada kolumnie C x L w poprzedniej tabeli (Szablon C).

Działanie: Wróć do szablonu B. Sprawdź, które **NIE** możesz zamienić na **TAK**
+ sprawdzenie niebezpiecznych przedmiotów przed rozpoczęciem mszy,
przy wejściu na teren miejsca kultu.

		RODZAJ ZAGROŻENIA				
		Atak z użyciem noża lub innego ostrego narzędzia	Atak z użyciem broni palnej	Atak z użyciem pojazdu	Atak z użyciem CBRN	Atak z użyciem materiałów wybuchowych
STREFA 1	Poziom ryzyka					
	Jakie działania należy wykonać?					
	Poziom trudności działania					
STREFA 2	Poziom ryzyka					
	Jakie działania należy wykonać?					
	Poziom trudności działania					
STREFA 3	Poziom ryzyka					
	Jakie działania należy wykonać?					
	Poziom trudności działania					

VAT Lite – Legenda dla naklejek

Wydrukuj naklejki z następnego strony, aby umieścić je na wydrukowanej mapie miejsca kultu (Krok 3, szablon zapisu A)



Atak z użyciem broni palnej

np. pistolet małego kalibru lub karabin pół- lub w pełni automatyczny np. AK-47



Atak polegający na taranowaniu pojazdem

np. pojazd wjeżdżający w tłum ludzi



Materiały wybuchowe

np. przenoszone / zrzucone / ukryte w przedmiotach lub towarach



Atak z użyciem broni siecznej

np. noże, maczety, inne ostre lub tępe przedmioty



Środki chemiczne, biologiczne i radiologiczne uwalniane lub rozpraszane za pomocą środków wybuchowych

np. niebezpieczny materiał ukryty w towarach lub przenoszonych przedmiotach, np. kanister z gazem łzawiącym (środki chemiczne), ukryty w towarach lub przenoszonych przedmiotach (środki biologiczne), ukryty w towarach lub przenoszonych przedmiotach (środki radiologiczne)



Poczucie zagrożenia





prosperes.eu



This project is funded by the European Union's
Internal Security Fund – Police under Grant
Agreement No. 101034230 – ProSPeReS